

Poštnina plačana v gotovini

SALEZIJSKI VESTNIK

GLASILO
ZA SALEZ.
SOTRUD-
STVO

ŠTEV. 5
1938

V a ž n o!

VODSTVO SOTRUDSTVA OPOZARJA NA SLEDEČE:

1. Kadar kaj naročate, nikar ne pozabite podpisati se. Sporočite tudi **kraj**, kjer stanujete, to je vas, ulico in **pošto**.

2. Vse dopise in pošiljke naslavljajte na „Vodstvo salezijanskega sotrudstva. Rakovnik — Ljubljana 8“.

3. Kadar pošiljate denar, Vas vljudno prosimo, da nam namen pošiljke sporočite ali v pismu ali na karti, najboljše in najbolj poceni pa je, če napišete zadaj na položnici, posebno če pošiljate za več namenov hkrati. S tem nam omogočite hitro in točno poslovanje.

ČEŠČENJE PRESV. SRCA JEZUSOVEGA

Debelo tiskana številka zaznamuje skupino; prva za njo opravilo, druga dan, kdaj naj se opravi zadostilno sv. obhajilo. — Vsak naj si zapomni, h kateri skupini spada. Kdor bi ne mogel opraviti zadostilnega sv. obhajila v določenem dnevu, naj si izbere drug dan.

V oktobru 1. 3, 17 — 2. 4, 18 — 3. 5, 19 — 4. 6, 20 — 5. 7, 21 — 6. 8, 22 — 7. 9, 23 — 8. 1, 24 — 9. 2, 25 — 10. 3, 26 — 11. 4, 27 — 12. 5, 28 — 13. 6, 29 — 14. 7, 30 — 15. 8, 31 — 16. 9, 1 — 17. 1, 2 — 18. 2, 3 — 19. 3, 4 — 20. 4, 5 — 21. 5, 6 — 22. 6, 7 — 23. 7, 8 — 24. 8, 9 — 25. 9, 10 — 26. 1, 11 — 27. 2, 12 — 28. 3, 13 — 29. 4, 14 — 30. 5, 15 — 31. 6, 16

V novembru 1. 4, 17 — 2. 5, 18 — 3. 6, 19 — 4. 7, 20 — 5. 8, 21 — 6. 9, 22 — 7. 1, 23 — 8. 2, 24 — 9. 3, 25 — 10. 4, 26 — 11. 5, 27 — 12. 6, 28 — 13. 7, 29 — 14. 8, 30 — 15. 9, 1 — 16. 1, 2 — 17. 2, 3 — 18. 3, 4 — 19. 4, 5 — 20. 5, 6 — 21. 6, 7 — 22. 7, 8 — 23. 8, 9 — 24. 9, 10 — 25. 1, 11 — 26. 2, 12 — 27. 3, 13 — 28. 4, 14 — 29. 5, 15 — 30. 6, 16 — 31. 7, 17

Novi častilci in častilke:

10. skupina

Jager Frančiška, Zg. Dol, Sv. Jakob v Štiftar Klara, Vugovski dol p. Jarenina. Slovenskih Goricah.

Naši umrli sotrudniki in sotrudnice:

Avanzo Franc, Studenec pri Ljubljani;

Klinar Marija, Javornik na Gor.;

Klopčič Frančiška, Moravče;

Kodela Ana, Celje;

Komauer J., Zg. Sv. Kungota;

Lipovšek Ana, Podčetrtrek;

Likožar Marija, Kranj;

Logar Ivanka, Kranj;

Mahnič Adela, Ptuj;

Miklavc Cecilija, Dravograd;

Oset Jozefa, Sv. Jurij ob južni železnici;

Petelin Helena, Ribnica na Dol.;

Potokar Ana, Grosuplje;

Primožič Marija, Mekinje, Kamnik;

Senekovič Jerica, Maribor;

Usmiljeni Jezus, daj jim večni pokoj!

(300 dni odpustka.)

SALEZIJANSKI VESTNIK

GLASILO ZA SALEZIJANSKO SOTRUDSTVO

L. XXXIV

SEPTEMBER - OKTOBER 1938

ŠTEV. 5

„To je moja hiša...“

Neki salezijanski misijonar v Ekvadorju v Južni Ameriki je v onih divjinah naredil že veliko mostov. Zato so mu vzdeli pridevek „salezijanski

sezidal več ko deset cerkva, med katerimi jih je nekaj svetovno znanih.

Najznamenitejše je gotovo svetišče Marije Pomočnice v Turinu. Letos ju-

Pogled na povečano baziliko Marije Pomočnice v Turinu. Nov je desni del z malo kupolo.

pontifex“. (Pontifex je po slovensko ali tisti, ki dela mostove, ali pa — škof.) Nekaj podobnega bi lahko rekli o don Bosku. Njemu bi se namreč po vsej pravici prilegal vzdevek: graditelj cerkva. Saj je z lastno prizadevnostjo

nija je minulo 70 let, odkar je bilo slovesno posvečeno. Sedemdeset let, odkar se je don Bosku izpolnilo tisto, o čemer je tolikokrat sanjal.

Da, sanjal! Že l. 1844., je pripovedoval, da mu je bilo v sanjah razode-

to, da bo imel v Turinu veličastno cerkev. In res, dvajset let pozneje, konec aprila 1864. leta, so zazvenele lopate, začeli so izkopavati temelje. Don Bosko je položil prvi kamen. Pri tej priliki se je hotel izkazati in je dal stavbeniku nekaj na račun; potegnil je denarnico in stresel predenj kupček — cekinov mislite? — bakrenih čente-

Bosko, kosmatega psa pojem, če spravite cerkev pod streho.“ Ko so cerkev pokrivali, je prišel gospod skesano k njemu in ga smehljaje se prosil, naj mu da spregled od njegove obljube. Svetnik ga je povabil na malico in mu med drugim postregel tudi s psičkom iz čokolade...

Le sam Bog ve, koliko je moral

Turin: Pogled na ogromno množico na trgu pred cerkvijo Marije Pomagalnice dne 12. junija 1938

zimov (stotink). To je bilo vse njegovo bogastvo.

Ko je nekim duhovnikom razkazoval načrte za novo cerkev, se gospodje kar niso mogli načuditi, da si kaj takega upa, on, ubogi don Bosko, ki nič nima. Skoraj so rekli, da je znorel.

Pa še to. Čemu tako velika cerkev tu med njivami in travniki zunaj mesta? Kdo bo pa hodil v cerkev? (Prav taki pomisleki in posmehi so leteli tudi na slovenske don Boskove sinove, ko so začeli zidati cerkev na Rakovniku!) Danes je Valdoko tako rekoč sredi mesta in don Boskova cerkev je že zdavnaj postala premajhna.

Drug se je posmehljivo rottil: „Don

don Bosko prestati ona štiri leta, ko je zidal cerkev. Koliko pisem je napisal, koliko kljuk je pritisnil, koliko poniževanja in zasmehovanja je pretrpel... Pa ni omahnil in obupal. To lažila ga je misel, da dela za Boga, za Marijo in za mladino. Pa sta mu ljubi Bog in Devica Marija tudi pomagala, celo s čudeži, in ne samo enkrat. Sam don Bosko je večkrat rekel: „Vsaka opeka v tej cerkvi zgovorno priča o Marijini dobroti pomoči...“

Po nečloveških trutih in naporih je bila cerkev dozidana. Med nepopisljivim veseljem in navdušenjem jo je 9. junija 1868. posvetil turinski nadškof Riccardi. Cerkev je bila dolga

48 m in je v celoti obsegala 1200 kvadratnih metrov površine. Neki odličen turinski gospod je pri slavnostnem kosilu rekel tole: „Pravijo, da dela don Bosko čudeže. Mogoče, ne vem. Poznam pa čudež, ki ga ne bo mogel nihče utajiti; in to je cerkev Marije Pomočnice, ki jo jo don Bosko sezidal v treh letih in brez denarja.“

Češčenje Marije Pomočnice je zdaj zajemalo vedno večje kroge. Leta 1903. je sveta stolica dovolila, da so kronali milostno podobo, in čez tri leta je Marijino cerkev povzdignila v baziliko. Ob pedesetletnici posvetitve, 1. 1918., je papež Benedikt XV. ukazal, naj dajo Mariji Pomočnici v roke zlato žezlo, ki ga je podarila kneginja Izabela Czartoryska.

Vedno večje množice so romale v svetišče Marije Pomočnice in raznašale njeno slavo po vsem svetu. Ure-

snile so se besede, ki jih je videl don Bosko v sanjah: „*To je moja hiša, odtod izide moja slava.*“

Spričo naraščajočih množic je svetišče postalo pretesno. Predstojniki so začeli misliti na povečavo. Prvo pobudo in osnovne načrte je dal prejšnji vrhovni predstojnik Filip Rinaldi, a uresničil jih je šele sedanji Peter Ricaldone. Dela pri povečavi bazilike so trajala tri trda leta. V glavnem so bila končana letos junija, tako da je bila cerkev že lahko znova blagoslovljena in izročena službi božji. Popolnoma pa bodo dela dovršena, tako je preračunano, šele 1941. leta, ko bomo obhajali stoletnico, odkar je don Bosko začel svoje veliko delo med revno in zapuščeno mladino.

Kakšno je novo povečano svetišče Marije Pomočnice, naj nam popiše očividec.

Na don Boskovem grobu.

(Iz romarjeve torbe.)

Bilo je spomladi 1935. Okoli svetišča Marije Pomočnice v Turinu so zazvele lopate: zakaj cerkev, ki jo je sezidal don Bosko, je postala pretesna in jo je treba povečati. Za 50 letnico don Boskove smrti mora biti končana. Tako so se glasili načrti. Po treh letih trdega dela so ti velikopotezni načrti stopili s papirja v živo, otipljivo resničnost: lepa, a vendar dokaj tesna bazilika se je razširila in povečala v prostorno in veličastno svetišče, ki bo posihmal res spodobno bivališče Marije Pomočnice in njenega velikega služabnika sv. Janeza Boska.

Dne 9. junija, to je ravno na sedemdeseto obletnico posvečenja prvotne bazilike, je bilo povečano svetišče slovesno blagoslovljeno in izročeno božji službi. Ob tej priliki so bile v Turinu od 9. — 12. junija velike slovesnosti, zlasti še, ker so obenem praznovali tudi petdesetletnico don Boskove smrti.

Spričo tega je razumljivo, da si je marsikdo, da ne rečem vsakdo, ki ljubi

don Boska in Marijo Pomočnico, zaželel, da bi se mogel udeležiti teh praznikov, se priporočiti don Boskovi Mariji in poljubiti njegov častitljivi grob. Sreča je bila to pot bolj skopa; izbrala je samo dva duhovnika in dva sobrata pomočnika, da smo poromali v deželo, ki je vsem don Boskovim sinovom tako sveta.

Proti Turinu.

V petek ob pol dveh zjutraj smo se odpeljali z brzcem iz Ljubljane. Onstran Borovnice, kjer se začne proga vzpenjati v hrib, je naš lukamatija nenadoma opešal. Dobre tri četrti ure je trpelo pređen so popravili zavore, ki so si na lepem zmislile in začele zavirati, ko je vlak pihal navkreber. Zato je pa potem bolj pritišnil, da smo kakor Elija drveli čez Kras proti Trstu.

Kmalu po sončnem vzhodu se je odprlo pred nami morje in tržaška luka. Na morski gladini tam daleč pro-

Don Boskov ollar z njegovimi svetimi ostanki v cerkvi Marije Pomočnice.

ti obzorju se nam je zdelo, da goriijo številni kresovi: bile so ribiške jadrnice v rdečini vzhajajočega sonca.

Pri Tržiču smo se poslovili od kraškega sveta. Pred nami se je razprostrela furlanska ravnina. Zdrdrali smo preko sinjezelene Soče; Soča je tu že čisto lena in pohlevna, medtem ko je na Goriškem poskočna in neugnana. Še čez Tagliamento in Piavo, vanju so se med svetovno vojno izlili silni potočki slovenske krvi, in že se tam daleč na obzorju prikaže veličastni stolp sv. Marka, ki je samo še nem glasnik minule beneške slave.

Benetke pozdravimo le mimogrede in že zopet drvimo po nepregledni ravnini, prepreneni s prekopi in kanali. Vsenaokoli sama koruzna in pšenična polja, med njimi pa neskončne vrste murev, povezanih z zelenimi trtami.

Padova! Mesto sv. Antona. Tri ure odmora. Malo si ogledamo mesto, ki je po svojem splošnem značaju še precej podobno Ljubljani. Obiščemo grob sv. Antona, kjer se priporočimo svetniku — Padovčani mu kratko malo pravijo samo svetnik, il Santo —. Na svetnikovem grobu smo se spomnili tudi vseh slovenskih Tonetov in Tončk, ki so čez nekaj dni imeli god, v kolikor seveda nimajo za patrona sv. Antona s prašičkom. Oglasili smo se tudi v zavodu Hčera Marije Pomočnice, saj je to tako rekoč materina hiša za naše sestre, ki zdaj zasajajo svoje korenine v Ljubljani. Sestre so nam ljubeznjivo vse razka-

zale in povrhu še dobro postregle.

Takoj popoldne smo odrinili naprej. In potem je šlo kakor blisk skozi Verono, mimo lepega Gardskega jezera, čez Milan proti Turinu. Od Milana do Turina se pokrajina popolnoma spremeni. Daleč na severu nas spremljajo visoke, z meglo zakajene gore, na jugu valoviti vinorodni hribci, v sredi med njimi pa leže nepregledna riževa polja, vsa zalita z vodo, po katerih tu pa tam brozgajo voli ali konji, ki morebiti vlečejo plug ali brano ali valjar. Drugod pa stojijo v vodi dolge vrste plevic s širokimi slamniki.

Ob osmih zvečer smo prispeli na glavno turinsko postajo. Ker smo se že pošteno nasedeli v vlaku, smo jo zdaj kar peš mahnili skozi mesto v Valdoko. Šli smo po najlepši turinski ulici Via Roma, ki ima ob straneh pokrite hodnike z marmornatimi podporniki; človek ima vtis, kakor da je zašel v gozd izgajeno bleščočih kamnitih stoletnih smrek, ki se blešče v večerni razsvetljavi.

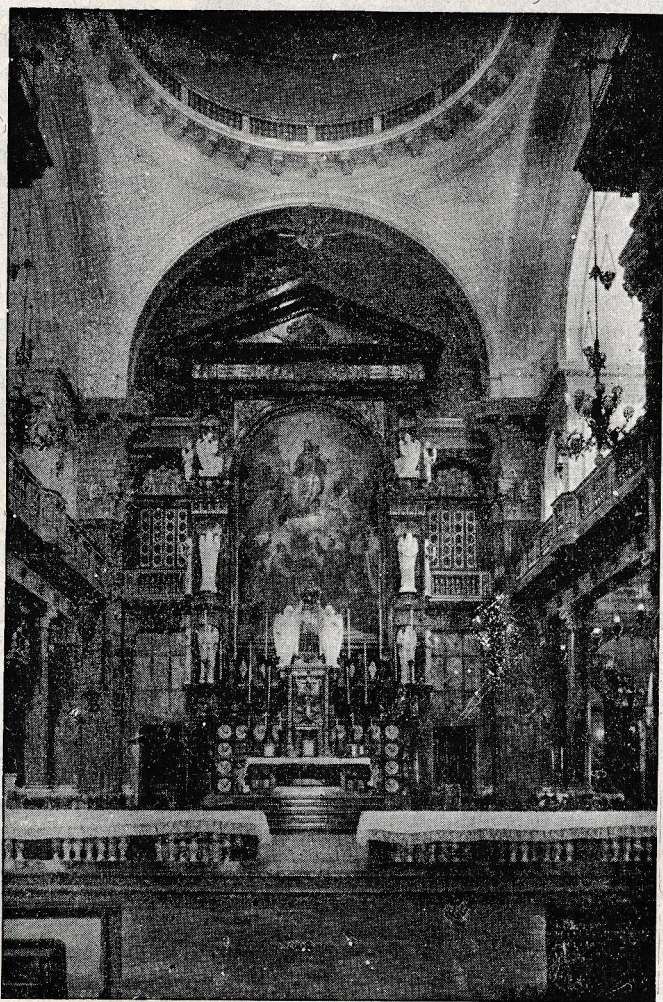
Piemontska prestolica.

Turin je lepo in moderno mesto s slavno zgodovino. V široko zaokroženem loku od severovzhoda do jugozapada, proti francoski meji, se vije venec silnih gorskih velikanov, pokritih z večnim snegom, ki dosegajo ponekod višino 4000 m. Ob jasnih dneh je pogled na te gorske sklade zares nekaj veličastnega. Skozi mesto se vali največja italijanska reka Pad.

Mesto je zgrajeno skoraj geometrično pravilno; ulice so široke, ravne in se sekajo pravokotno ter so skoraj vse zasajene z lepimi drevoredi. Zeleno drevje tudi sredi najživahnejših ulic, to je tisto, kar daje turinskemu mestu tako prijazno lice.

Prvo, kar zagledaš v Turinu, je velikanski jekleni stolp, Molle Antonelliana (165 m), ki mogočno kraljuje nad mestom. Škoda, da se ni mogoče povzpeli nanj, ker ga že dvajset let popravljajo... Stolnica ni nič kaj tako posebnega, razen kraljevske kapele za glavnim oltarjem, kjer je shranjena sveta ten-

čica, v katero je bilo zavito kakor pravi sporočilo, Jezusovo truplo, ko so ga položili v grob. — Znamenita je cerkev Presv. Rešnjega Telesa, v kateri še kažejo kraj, kjer se je zgodil oni splošno znani čudež, ko je (6. VI. 1453.) neki tat gnal osla, obloženega z monštranco z Najsvetejšim, pa se je osel trmasto ustavil, vreča se je razvezala in monštranca z Najsvetejšim se je vpricho številnega ljudstva dvignila v zrak, dokler se ni Najsvetejše po dolgih molitvah spustilo v škofove roke. Na tem mestu je danes vzdana kamnita plošča s popisom do-

Veliki oltar Marije Pomočnice v povečani baziliki.

Letošnja slavnostna razsvetljava bazilike Marije Pomočnice v Turinu.

godka, vsenaokoli pa celi snopi samih belih, dehtečih lilij. — Maria della Consolata je cerkev s čudodelno podobo Matere božje, ki jo Turinčani posebno radi in zaupno častijo. O tem pričajo naravnost nepregledne vrste zaobljubljenih predmetov, tablic, podob, kovinastih src in vseh mogočih reči, ki razodevajo hvaležnost srečnih uslišancev.

Marsikakšna cerkev bi še zaslužila, da bi jo omenil in opisal, a jih je preveč. Splačalo bi se ogledati kraljevsko palačo, o kateri gre glas, da je ena izmed najlepših v Evropi; obiskati bi morali egiptovski muzej, ki je po bogastvu svojih zbirk iz dežele piramid za londonskim prvi na svetu; dobro bi si bilo podrobneje ogledati razne orjaške spomenike, ki krasijo turinske trge in parke... Pa vse to ne gre v ozki okvir tega pisanja.

Don Boskovo mesto.

S ceste Regina Margherita zavijemo na trg Marije Pomočnice. Pred sabo zagledamo don Boskov spomenik in za njim baziliko Marije Pomočnice z dvema mogočnima kupolama. Na prvi

pogled se cerkev ne zdi velika, trg namreč precej visi in cerkev stoji v kotlini. Toda ko prihajaš bliže, ti pročelje kar vidoma raste v mogočno ubrano stavbo. Z vrha kupole te prijazno pozdravlja kamnit kip Matere božje, s pročelja pa te vabijo zlate črke: *Hic domus mea, inde gloria mea.* To je moja hiša, odtod moja slava.

Ko pozdravimo Jezusa in Marijo, stopimo na dvorišče. To vam je pristni salezijanski živlav: romarji, gojenci, dijaki, vajenci, kleriki, bogoslovci, duhovniki, škofje, vse vprek vrši, leta in govori. Te dni se je zbralo v Oratoriju — tako se imenuje naša materina hiša — sila veliko salezijancev z vseh strani sveta, da se udeležijo generalnega kapitlja. Zato so brž potrudimo, da poiščemo zastopnika jugoslovanske inspektorije, g. inspektorja Ivana Spana in g. dr. Franca Volčiča. Pa ni bilo tako lahko! Spotoma smo srečali in pozdravili tudi ljubeznivega g. Štuchlyja, ki je mnogim bralcem Vestnika dobro znan, saj je bil lepo vrsto let na Slovenskem; zdaj je inspektor na Češkoslovaškem in je še vedno tako dobre volje, kakor je bil nekdanj, ko je hodil po slovenskih vaseh. Naročil je, da moramo vse Slovence pozdraviti...

Po večernicah se je reka ljudi izlila na trg pred cerkvijo. Bilo je že precej temno. Se zadnji glasovi orgel so zveneli skozi mogočne zvočnike in hrumeli čez natrpani trg, ko je nenedoma vsa bazilika zagorela v neštivilnih raznobarnih žarnicah, umetno razvrščenih po visokem pročelju in trebušastih kupolah. Krasen, nepozaben prizor! Na trgu ubrano igra številna oratorijska godba. Ura je skoraj enajst, a množica še zmeraj stoji in gleda, gleda... Ta prizor se je ponavljal vso tridnevnicu in na sam praznik.

Drugo jutro smo si ogledali Oratorij, don Boskovo mesto. Zares mesto, saj ima kar dve cerkvi, svetišče Marije Pom. in cerkev sv. Frančiška Saleškega in še dve ali tri kapele; potem dvoje velikanskih gledaliških dvoran;

celo vrsto delavnic za vse mogoče obrti, veliko tiskarno, knjigoveznic; prostorne šole in učilnice, saj je v eni sami prostora za 400 do 500 fantov. Res, občudovanja vredne stvari, a nas zanima še kaj drugega.

„To je stari Oratorij, ki je še večidel tak, kakor je bil za don Boskovich časov.“ Spodaj je kapelica, ki stoji tam, kjer je nekoč bila Pinardijeva lopa, iz katere je naredil don Bosko svojo prvo cerkvico. Povzpemo se v drugo nadstropje, kjer je nad 40 let stanoval don Bosko. Tri skromne izbice; tu je svetnik delal, trpel in umiral; počival pa itak nikoli ni, zakaj za to so nebesa, je pravil. Tu je danes muzej, kjer so shranjeni najdragocenejši spomini na don Boska: tu je miza, pri kateri je pisal, tam postelja, na kateri je umrl; tule je prižnica, ki je z nje govoril fantom svoje znamenite večerne govore, ondi je skromni oltarček, ki je na njem maševal proti koncu življenja; pod tem steklom so zbrane vse številne knjige, ki jih je napisal, pod onim so njegovi težko čitljivi rokopisi: vsepovsod sami sveti spomini in predmeti, tako da človek ne ve, kaj bi si bolj ogledal in vtisnil v spomin... Glej, tamle je še pet lešnikov, ti so izmed tistih, ki jih je don Bosko čudežno pomnožil 31. januarja 1886.

Bazilika Marije Pomočnice.

Pohitimo, da si ogledamo še sveetišče, preden pritisnejo množice.

Po udobnem stopnišču pridemo skozi glavni vhod v baziliko. Že prvi vtis je veličasten. Stari del cerkve je sicer precej očrnel in zakajen, zato pa tem jasneje stopa v ospredje mogočni novi glavni oltar, ki je v svoji lepoti ena sama visoka pesem, izklesana iz najzlahtnejšega marmorja vseh mogočih vrst. Iz te pojoče kamnite harmonije umetniško dovršenih črt se smehlja v sijaju prenovljenih barv prelepa slika Marije Pomočnice.

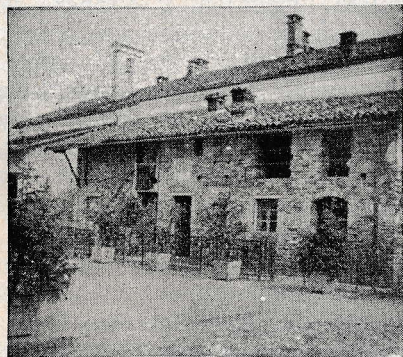
Prostorni prezbiterij ločijo od novih stranskih kapel štirje krasni stebri iz zelenega marmorja. Poleg teh je

v novem delu še nič manj kakor 44 drugih vitkih marmornatih stebrov z umetniško izklesanimi naglavki. Za velikim oltarjem je ob steni šest novih kamnitih oltarjev, ki so posvečeni predvsem turinskim svetnikom: sv. Kotelengu, bl. Kafassu, sv. turinskim mučenikom, sv. Piju V. Tu je tudi vhod v prostorno zakristijo, kjer so tri freske s prizori iz don Boskovega življenja, med katerimi je tudi njegovo prvo srečanje z Garellijem.

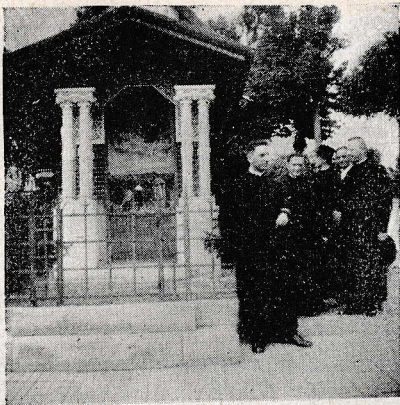
Okna v stranskih kapelah so neka galerija (zbirka slik) najiminenitnejših salezijanskih osebnosti, katerih nekatere bomo prav kmalu častili na oltarju: Mihael Rua, Andrej Beltrami, poljski knez Avgust Čartoriski, Dominik Savio, kardinal Kaljero, kitajska mučenika škof Versiglia in Kalist Caravario, Marija Mazzarello. Same prikupne slike, prijetno ubrane barve, brez vsiljive moderne izumetničenosti.

V sredi cerkve na desni strani v kapeli, kjer je bil prej oltar sv. Petra, stoji sedaj novi don Boskov oltar. Tudi ta je ena sama visoka pesem lesketajočega se marmorja. Nad oltarno mizo stoji steklena, s srebrom okovana skrinja s svetnikovimi telesnimi ostanki. Kakšna čustva napolnjujejo človeku srce vpricho te dragocene svetinje! Duša je vsa zamaknjena in moli, moli... Poklonili smo se don Bosku v imenu vseh njegovih slovenskih častilcev in mu priporočili vse njihove želje, skrbi in potrebe.

Nekoliko niže v ladji je grob don

Becchi: Don Boskova rojstna hiša, kakršna je danes.

Becchi: Pri kapelici don Boskovih sanj.

Boskovega gojenca Dominika Savia, ki je umrl v sluhu svetosti kot petnajstleten fant (9. marca 1857.). Trdno upamo, da ga bomo ob stoletnici njegovega rojstva (* 1842.) že videli na oltarjih. O njem lahko rečemo, da je najlepša lilija, ki je zrasla na don Boskovih gredicah.

Desno od glavnega vhoda vodijo stopnice v kripto pod cerkev. Le-tu so pred nekaj leti uredili tako zvano „kapelo relikvij“. Ta je tudi za sicer razvajeno turinsko mesto nekaj posebnega, in lahko rečemo, naravnost edinstvenega. V njej je shranjenih nad 4000 posodic in posod z najrazličnejšimi relikvijami, svetimi ostanki neštivilnih svetnikov. In za vsako izmed teh relikvij imajo avtentične listine. V kapeli je šest stranskih oltarjev, ki so nekoliko umaknjeni v stranske vdolbine. Vse te vdolbine so pokrite z relikvijami: pri prvem so same relikvije svetih devic, pri drugem svetih vdov, pri tretjem in četrtem svetih mučenikov in mučenic, pri petem in šestem svetih spoznavalcev, škofov in učencikov. Nekatere izmed teh relikvij so zelo velike, kar cele kosti in lobanje. Najiminitnejša izmed vseh pa je gotovo relikvija sv. Križa v glavnem oltarju: precejšen kos lesa, na katerem je umrl naš božji Zveličar. Tu smo spoštljivo padli na kolena in počastili dragoceni spomin.

V tej kripti počiva (od 9. februarja 1938.) tudi soustanovnica hčera Marije Pomočnice in njihova prva vrhovna predstojnica, častitljiva Marija Mazzarelo, ki bo v najkrajšem času oklicana za blaženo. Njej smo priporočili tudi vse delo in upe naših sester v Ljubljani.

Zdaj bi moral še opisati, kakšen je bil potek glavnega praznika v nedeljo 12. junija. Omenim naj samo, da se je poleg nepregledne množice ljudstva in velikega števila duhovništva udeležilo slovesne maše 14 škofov v ornatih in dva kardinala, turinski kardinal Fossati, ki je maševal, in poljski primas salezijanec kardinal Avgust Hlond. Vsi ti dostojanstveniki, razen kard. Hlonda, so se udeležili tudi popoldanske procesije. To je bila najveličastnejša manifestacija salezijanske don Boskove misli, katere središče je Marija Pomočnica: sama mladina, mladina, moška in ženska, vsa uniformirana; iz vsake skupine grmi krepka pesem, ki izzveneva v refren: „Ti, Pomočnica, prosi za nas!“ Petje podpirajo in nosijo krepke salezijanske godbe, vseh je menda deset. — V procesiji manjka samo naših narodnih noš in naših zastav; zastav je bilo sicer tudi tam veliko, toda vse enake, same zeleno - belo - rdeče s savojskim križem v sredi...

Izlet v don Boskov rojstni kraj.

V ponedeljek popoldne sedemo v avtobus. Hitro zdrknemo čez Pad. Cesta se začne vzpenjati v breg. Ovinki, serpentine. Lep razgled na Turin. Okrog nas samo zelenje, gozdi, sadovnjaki, vinogradi. Na levi se nam bliža mogočna Superga, bazilika z grobnico italijanskih kraljev iz savojske družine. Ko prevozimo greben, se odpre pred nami krasna gričasto valovita pokrajina — don Boskova ožja domovina. Še pol ure in bomo tam. Ob cesti srečavamo cele kupe toče, ki je nekaj ur prej klestila ubogo deželico. (Tu velja pripomniti, da je bilo tiste dni v Piemontu zelo veliko neurij.)

Becchi, don Boskova rojstna vas. Na prijaznem griču stoje tri poslopja s prijazno cerkvico. Tu sloni revna hišica, v kateri je svetnik zagledal luč sveta. Spodaj so bili prostori za edino kravico in shrambe, zgoraj pa stanovanje za družino. Danes so ostale samo še gole stene, ki so nekoč poslušale Janezkovo otroško žgolenje. Tamle je travnik, kjer je Janezek pasel dimko. Na tej strani je stala hruška, kjer je hodil po vrvi in zabaval vaške otroke. Poleg cerkvice je hiša, kamor je don Bosko pozneje kot duhovnik rad prihajal na počitnice z nekaj desetnimi fantov iz Oratorija. V hiši je kapelica rožnovenske Matere božje, kjer je svetnik maševal in delil nebeški Kruh svojim fantom.

Na sosednjem gričku, dve minute vstran, bo kmalu, do l. 1941., zraslo iz tal novo mogočno svetišče, posvečeno sv. Janezu Bosku, hkrati z velikim zavodom. Stroji že brne, lopate zvene, stavba že raste. S tega grička je lep razgled po okolici. Odtod se vidijo vsi znameniti kraji don Boskove mladosti: Capriglio, rojstni kraj mame Marjete; Castelnuovo, kjer se

je don Bosko šolal, Moncucco, Mondo-
nio, pa kaj bi našteval. Treba je vi-
deti in čutiti.

Med obiskom se je zopet razbesnela nevihta. Sedli smo v avtobus in se za nekaj trenutkov ustavili v Chieriju. Chieri je staro mesto, sami kolovrati in predilnice. Stopili smo v dominikansko cerkev, krasna gotška stavba. Tu smo si ogledali znameniti pas sv. Tomaža Akvinskega. O njem pravi staro sporočilo, da so ga prinesli angeli z nebes in z njim opasali svetnika, ki je bil poslej rešen vseh skušnjav zoper lepo čednost. — Še pol ure po sveži in umiti pokrajini in smo zopet v Turinu.

Mračí se. Drugo jutro zgodaj odri-
nemo, a naša stanovanja so na dru-
gem koncu mesta. Zato še en goreč
poljub na don Boskov grob, še en
zaupen pogled k Mariji Pomočnici in
zbogom, zibelka don Boskovih usta-
nov, zbogom, kraj naših sanj in u-
pov. Po tebi bo hrepenelo naše srce,
k tebi bodo iskale naše misli. Na svi-
denje leta 1941. Takrat pripeljemo s
sabo še druge, vse, ki ljubijo Marijo
in don Boska.

Marija Mazzarello — blažena.

Letošnjo jesen nas čaka novo ve-
selje. Deležne ga bodo zlasti hčere
Marije Pomočnice. Zakaj njihova so-
ustanoviteljica in prva vrhovna pred-
stojnica bo oklicana za blaženo. Njeno
življenje že nekoliko poznamo, saj je
pred leti Vestnik objavil njen življe-
njepis. V doglednem času pa upamo,
da bo izšla o njej posebna knjiga, da
se tako sotrudniki bolje seznanijo z
novo blaženko in z njeno ustanovo, ki
poganja korenine že tudi na Sloven-
skem.

Dne 26. maja je sv. oče izdal odlok,
s katerim je potrdil dva čudeža, ki
sta bila potrebna za slovesno beatifi-
kacijo častitljive Marije Mazzarello.

V tem odloku se med drugim bere
tudi tole:

»Ponižuj se, pa boš povišan, pravi

Hoja za Kristusom. Častitljiva Marija
Mazzarello se je rodila 1837. leta v
Mornezeju, malem kraju v Piemontu.
Pod modrim vodstvom sv. Janeza
Boska, ki je jasno spoznal prelepe
lastnosti njene mlade duše, je čudovi-
to napredovala na potu popolnosti.
Dosegla je izredno svetost. Ker je vsa
svetost ravno v tem, da ponižno pre-
sojamo samega sebe, je častitljiva
Mazzarello vedno hotela biti nepozna-
na in neupoštevana. Tako je bila po-
nižna in prepričana o svoji ničevnosti,
da ni hotela sprejeti vodstva na novo
ustanovljene družbe hčera Marije Po-
močnice. Šele ko ji je njen sveti vod-
nik pod pokorščino ukazal, se je po-
nižno uklonila. Nastajajočo družbo je
tako modro vodila, da ji je rimska
stolica po pravici vzdela pridevek:

Častitljiva Marija Mazzarello, soustanovnica in prva predstojnica H. M. P.

soustanovnica. Tako je bila povišana od ljudi. Prav posebno pa jo je povišal še Bog sam. Po njeni smrti, umrla je 14. maja 1881. leta, je povelečal njeno ponižno svetost s tem, da je na njeno priprošnjo podelil mnogo milosti. Mnoge med njimi so pravi čudeži. Dva sta bila predložena sveti stolici, da jih potrdi in potem častitljivo slovesno prišteje med blažene.

Čudeža sta bila sledeča.

Deklici Herkolini Mazzarello, rojeni julija 1912., so v tretjem mescu popolnoma ohromele noge. Zdravniki in izvedenci so soglasno izjavili, da gre tu za otroško ohromelost in da bo dekletce za vse življenje hromo in nezmožno za hojo.

Ko so se vsa človeška sredstva izkazala kot jalova, so se starši goreče zatekli k častitljivi Mariji Mazzarello in so njej na čast začeli devetdnevno. Zadnji dan devetdnevnic, bilo je 20. avgusta 1916. leta, je dekletce sedelo na tleh in se igralo s tovarišico. Nenadoma se otrok dvigne, stopi na noge in hodi; še več, teče celo naproti materi, ki prihaja s polja.

Jasno je, da moramo tu občudovati dvoje povsem različnih dejstev: prvo, hipno ozdravljenje mišic, živcev in kosti; drugo, da je lahko takoj hodila in celo tekala. Hoditi se človek naravno privadi šele počasi in z muko. Dekle je še zdaj popolnoma zdrava in čvrsta.

Zdravniki in izvedenci so zadevo natančno preiskali in soglasno pravijo, da je to pravi čudež.

Dvanajstletna Roza Bellavita je že dalj časa bolehalo za kroničnim tuberkuloznim vnetjem trebušne mrene. V novembru 1925. leta se ji je bolezen občutno poslabšala. Proti sredi marca naslednjega leta je bila že skoraj čisto pri koncu. Ko že ni bilo več nobenega upanja, so na Jožefovo začeli devetdnevno, da bi Gospod na priprošnjo častitljive Marije Mazzarello vrnil bolnici zdravje. Tisto noč je dekle mirno zaspalo; zjutraj vstane iz postelje, gre peš v cerkev, prejme svete zakramen-

Grob častitljive Marije Mazzarello.

te, se precej pomudi v cerkvi, se vrne domov in s tekom zajtrkuje. Vse posledice bolezni so izginile in se niso več povrnila. Dekle je še danes zdrava. Zdravniki in izvedenci se strinjajo, da je to res čudež...»

S tem odlokom o čudežih je sv. Cerkev slovesno izjavila, da je Bog na ču-

dežen način povečal svojo zvesto služabnico sestro Marijo Mazzarello.

Želimo, da bi nova blaženka izprosila veliko milosti tudi Slovencem, zlasti svojim sosestram, da bi mogle veliko storiti za blagor slovenske ženske mladine, prav po geslu svojega sv. ustanovnika: „Daj mi duše, drugo vzemi!“

Pisma misijonarjev.

Prečastiti gospod!

Pred par dnevi smo zapustili Bandel-Church in smo se spet preselili v Šilong. Tu smo že bili pred par leti in smo imeli lepo semenišče, v katerem so bili novinci, modroslovci in bogoslovci. Ali veliki požar, katerega se še gotovo spominjate, je nam uničil vse, prevzvišenemu pa katedralo. Po dveh letih pa so nam gg. predstojniki spet preskrbeli mesto za bogoslovce v Šilongu, za modroslovce in novince pa v Sanadi. V Bengalski ravnini namreč ni bilo mogoče nadaljevati študij radi prevelike vročine in nezdravega kraja. Sedaj smo pa vsi na gorah, kjer je prijetno za učenje in tudi za zdravje in kjer bomo tudi stalno ostali.

Medtem ko se Vam zahvaljujem za vestnik, ki ga redno dobivam in ko Vam pošiljam najlepše misijonske pozdrave, Vam priključim tudi sledeče poročilo, morda bo koga zanimalo:

Raniganji, tako mu je bilo ime, je bil zelo ubog poljedelec. Njegova kočja je bila najbolj umazana in razpadajoča v vasi. Njegovi sinovi so hodili najbolj raztrgani in sestradani. Raniganji ni imel prijateljev. Spremljala ga je revščina in trpljenje.

Blizu njegove kočje je bivala kača „kobra“. Raniganji je bil mnenja, da je ta kača boginja življenja in smrti. Vsakikrat, ko jo je srečal, se ji je priklanjal, kot da bi srečal svojega boga, in je takole molil: „Veliki mojster, varuj mojo revščino!“ Raniganji je imel pri hiši tudi eno kokoš, ki mu je valila nekaj jajc. Ko so piščeta prišla na dan, je Raniganji bil ves vesel in

si je mislil, da bo z njimi lahko pomagal svojim otrokom.

Ali kaj se mu pripeti?

Slavna in zvita kača se je priplazila do piščancev in v par dneh mu je vse požrla.

Raniganji je padal na kolena pred njo in jo je prosil, naj bi se ga usmilila, toda kobra ga ni slušala, še naprej je pobirala pišče za piščetom. Lepe sanje ubogega poljedelca so se razkadile.

Ko je videl, da je njegov bog gluha na njegove prošnje, ga je Raniganji najprej nehal prositi in častiti, potem pa ga je začel sovražiti.

Lahko si predstavite, kaj se je godilo v njegovi duši. Nekega lepega dne je kača prišla po zadnje pišče, Raniganji jo zapazi... razjezi se... in jo ubije. Prešla je jeza in loteval se ga je obup. Raniganji je ubil svojega boga! K sreči je isti dan tamkaj hodil neki katoliški misijonar, kateremu je odkril vso svojo nesrečo in tako je tudi dobil dober nasvet od misijonarja. Ne, tisti, katerega je on ubil v jezi, ni bil Bog. Bog, pravi Bog je bil navzoč v njegovi duši v tistem trenutku in ga je klical na pravo pot in k sreči, ki mu je nihče ne more vzeti. Ona kača je bila hudičeva podoba, kateri je Raniganji zvesto služil kot Bogu. On jo je ubil. Drugo mu zdaj ni bilo storiti, kot da se je zatekel k prave-mu Bogu. Raniganji je postal dober kristjan in je bil srečen kljub svoji revščini.

Predragi, takih zaslepljenec je povsod dosti v Indiji, zlasti pa v Bengaliji

Uboge duše, ki so še v zmoti in ki ne časte pravega Boga, ampak škodljive, ostudne stvari, katere smatrajo za svoje bogove.

Predragi, podpirajte misijone in misijonarje, da čimprej privedejo poganski narod h Kristusu.

Priporoča se Vam v molitev Vaš vdani v presv. Srcu Jezusovem

Ivan Cigan

Najlepša hvala za pošiljanje Vestnika in Knjižic. Veselim se lepega razvoja salezijanskega dela v domovini, ki se pod okriljem rakovniške Marije razrašča v košato in močno drevo, ki rodi lepe sadove v prid katol. cerkvi in naši ljubi domovini. Tudi „Knjižice“ so mi dobrodošle. Določili so me, da vodim mladinsko Katol. Akcijo te province. V teh Knjižicah najdem zgoščeno snov za predavanja. Nekatere izmed njih sem pa že tudi prevedel v kitajski jezik. Tisk je tudi v misijonskih deželah velepomemben. Zato smo ustanovili tu v Junnanfuju tiskarno. G. Kerec želi, naj pripravljam snov, da bi sčasoma začeli izdajati dobra čtiva. Pred par leti bi morda še kdo oporekal tej misli, češ kdo bo pa bral. Mladina pa zna že večini brati, posebno odkar so vladni gospodje zamenjali stari nesmiselni način poučevanja visoke književnosti in predpisali poučevanje živega govornega jezika. Še laže pa bo delo, ko se bo udomačila nova kitajska abeceda z nekaj nad 40 znaki, ki se je učenci že pridno uče. Na ta način bo dana podlaga, na kateri se bo omika lahko hitreje in uspešneje širila med temi še neizobraženimi masami naroda. Žal, da bo sovražnik bolj delaven in bo trosil razne prevratne nauke. Naša naloga je, da organiziramo dobre katol. tiskarne, začnemo izdajati katol. dnevnik, brošure in knjige. — V zadnjem času so katoličani v severnih provincah naše Kitajske že mnogo dobrega storili, posebno jezuiti, Pariška misijonska družba in Družba božje besede. Tu v Junnanu

smo še v začetku. — Rabimo knjige onih provinc za katol. propagando, vendar je jezik nekoliko različen od našega junanskega jezika. — Naša tiskarna bo morala odgovarjati potrebam te in sosednjih provinc. Težave so še velike. Treba je še izobraziti osebje, namestiti boljše stroje i. t. d. Zaupamo v božjo pomoč in računamo na radodarnost misijonskih prijateljev. — Ob koncu semestra smo priredili lepo raztavo tiskarskih izdelkov. To je bilo nekaj novega za naše meščane. Posebno pozornost so vzbujali učni zvezki iz tehnologije, strojeslovja, korespodence in knjigovodstva tudi za tehnične risbe je bilo precejšnje zanimanje, le da teh niso mnogo razumeli. — Povabili smo tudi vladne osebnosti, ki so izrazile pohvalo naši šoli, pa tudi priznali so, da so se sami marsikaj naučili, kako je treba organizirati take šole. — Misijonarji moramo svetiti z lučjo sv. vere in pravega nauka, v drugi roki pa nam je držati svetiljko prave omike in napredka. — Katoliška vera je skozi vse veke delovala v teh dveh smereh, a v sedanjih časih je to še posebno potrebno, če se hoče za rešenje neumrjočih duš sploh kaj narediti. — Tisk je velesila. Tudi za misijonske dežele je to morda eno najvažnejših vprašanj; g. Kerec se trudi na vse načine, da bi organiziral centralno tiskarno zapadne Kitajske, išče pa tudi dobrotnikov, ki bi mu pomagali. — Molite za nas in pomagajte nam!

Najvdanejše misijonske pozdrave

v S. J. vdani

Majcen Andrej

Iz vroče Brazilije se je oglasil mlad slovenski misijonar, ki nam je bil doslej skoraj neznan. Dajmo mu, da se nam sam predstavi.

Zelo me je razveselilo, in z mano vred gotovo tudi vse druge slovenske salezijanske misijonarje, pismo, ki ste ga poslali z misijonskega zborovanja

na Rakovniku. Saj se tudi pri nas vrše taka zborovanja, a mi nimamo skoraj ničesar od njih. Vidimo in ugotavljamo le svojo bedo in revščino, pomagati pa ne moremo. Pri vas je to drugače. Na omenjenem zborovanju v domovini ste odločili, da hočete zbrati podatke za vse slovenske salezijanske misijonarje. Naj ugodim vaši želji.

Pišem se Ernest Saksida in star sem 19 let. Doma sem iz Dornberga pri Gorici. Z desetim letom sem šel v šole v Gorico. Odondod sem odšel v Bagnolo pri Turinu, da bi postal salezijanski misijonar. Ta želja se mi je izpolnila 1935. leta, ko so me predstojniki poslali v Cuyabá (Matto Grosso — Brazilija). Tu sem naredil noviciat in letos končam filozofijo.

Zdaj sem torej v Cuyabá. To je glavno mesto zvezne brazilske države Matto Grosso, ki je velika za šest Jugoslavij, prebivalcev pa ima samo 600.000, pa je še vprašanje, če jih ima! Mest je malo in še ta so majhna. Največje je Cuyabá, ki ima nekaj čez 30.000 prebivalcev. Železnice ni. S svetom nas vežejo samo ladje, ki plovejo po istoimenski reki Cuyabá.

V 17. stoletju so drzni pustolovci prodrli po rekah v te strašne pragozde: privabil jih je lesk zlata. Mnogo so morali pretrpeti od divjih ljudi, ki so tedaj gospodarili v tej deželi. Ker je zemlja bogata z diamanti in zlatom, je tukaj kmalu zrasla vas in kasneje mesto Cuyabá. Mesto samo je še precej prijazno, ne sicer zavoljo kakšnih velikih in imenitnih stavb, pač pa zaradi bohotnega zelenja, ki ne pozna nobene jeseni in zime.

Gmotno ljudstvo dobro živi, vse je zelo poceni. Duhovno pa je zanemarjeno in mrzlo, tako da tudi v mestu lahko pošteno misijonarimo. Vendar se je zadnja leta precej izboljšalo. Delo med mladino je vplivalo tudi na starejši rod. Upamo, da bo mesto čez nekaj desetletij skoz in skoz katoliško.

Mladina je naše upanje. V mestu imamo več oratorijev, kjer se ob prazničnih dneh zbira mladina. Ob nedeljah in praznikih se vsi kleriki kar

razletimo po mestu. Paglavci nas z vseh strani pozdravljajo z veseljem. Popeljemo jih v cerkev, pripovedujemo jim božjo besedo in potem na dvorišče k igram in zabavam. S kakšnim veseljem jih gledamo, kako skačejo, kričijo in se igrajo, zraven pa še sami pomagamo. Obenem pa nas boli srce, ko premišljujemo, kako so ti fantje ves teden zapuščeni in prepuščeni samim sebi, svojim slabim nagnjenjem in do mozga pokvarjeni okolici. V kakšni nevarnosti so njih mlade duše, ki jih Bog tako ljubi! Zato jih z vso skrbjo negujemo in jih imamo radi. Ves dan smo z njimi. Saj nam jih je Bog dal, da bi jih zveličali in rešili, to je naš poklic.

Na večer skončamo igre in fantiči gredo zadovoljni z mirno in veselo dušo domov. Doma potem pripovedujejo, kako so srečni, kako so šli v cerkev, kako so molili, se igrali in govorili z duhovnikom, ki jih ima rad, jim pomaga in svetuje in tolaži, ki jim pri nauku tako lepo govori o Bogu

Ernest Saksida, slovenski misijonar v Braziliji

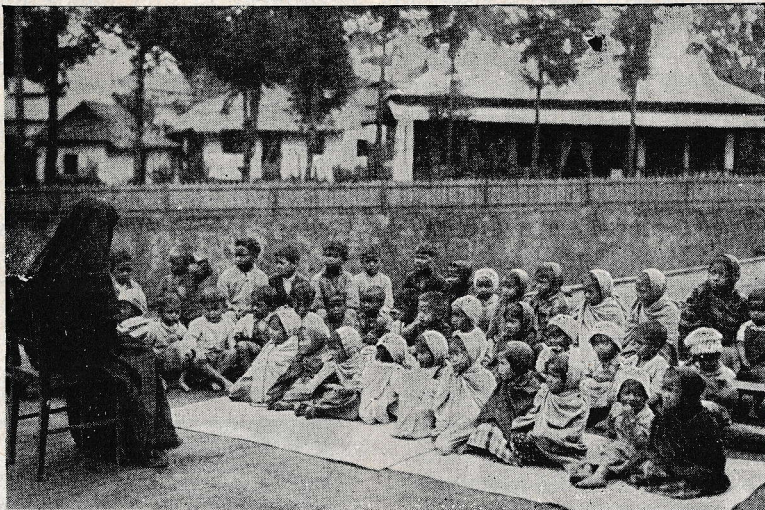
in Devici Mariji... Tudi mi se vrnemo domov. Telo nam je trudno in zbito do smrti, a duša je čila, kakor spočita in vsa opojena z ljubeznijo do mladih duš. Nestrpno čakamo druge nedelje.

V te naše oratorije zahaja ob nedeljah in praznikih do 1000 mladine. Z mano dela še en Slovak in en Poljak. To je cela slovanska družina. Zraven pa še en Španec in en Italijan. Celo društvo narodov, samo da bolj složno kot v Ženevi!

Iz Assama, iz dežele Kasijcev, kjer je misijonaril toliko obetajoči, pa prežgodaj umrli salezijanski duhovnik Karel Mlekuš, nam piše Terezija Medvešek.

Jowai v maju 1938.

Iskrena hvala za obširno pismo, ki me je napolnilo z veseljem in pogumom za nadaljnje misijonsko delo. Rad bi vam bila takoj odpisala, a nisem

Jowai v Indiji: Tu imajo šolo kar na prostem, pa vendar otroci pozorno poslušajo sestro.

Pa naše delo ni samo v oratorijih. Tu imamo tudi prave misijone med rdečkožnimi domačini sredi divjih pragozdov, kjer je misijonar vsak hip v nevarnosti. Med te ljudi hodijo le naši starejši sobratje, a njih je malo in omagujejo pod težkim bremenom in komaj čakajo, kdaj mi mladi stopimo na njih mesto. Pa tudi nas je malo za tako ogromno polje. Ni ljudi, ni sredstev. Duše pa vpijejo lačne in žejne resnice, a ni ga, ki bi jih napojil in nasitil... Pomagajte, bratje, z molitvijo, pomagajte z darovi, pomagajte z novimi poklici!

V Kristusu, s Kristusom, za Kristusa!
Najvdanejše pozdrave pošilja

Ernest Saksida.

utegnila, ker imamo prav zdaj toliko dela, posebno po bolj oddaljenih vaseh, kjer nas le redkokaj vidijo. Po malem se namreč pričinja deževna doba, ki traja po pet mesecev in ko kar naprej dežuje. Takrat pač ni mogoče hoditi okoli zavoljo naraslih voda, ki so brez mostov.

Pred kratkim so nas povabili v 50 km oddaljen kraj, da pripravimo duše za sprejem svetih zakramentov. Vreme ne obeta nič dobrega, ceste so za nič, treba je skozi gozdove in čez hribe, koder se preriješ le peš ali na konju. Pa vse to ne plaši misijonarjev, zakaj božja previdnost varno bedi nad svojimi glasniki. Komaj smo bile nekaj kilometrov od doma, že prihrumi ne-

vihta z nalivom. Od dežja in naraslih potokov premočene smo po dolgem naporu dospele do cilja, kjer so nas sprejeli s tolikim veseljem, da smo takoj pozabile na prestano trpljenje. S koliko pozornostjo so nas poslušali, ko smo jim govorile o Bogu, o nebesih in o sv. zakramentih. Drugi dan je prišel za nami salezijanski duhovnik. Kristjani so vsi z veliko pobožnostjo pristopili h Gospodovi mizi. Tu so prvič videli nekaj belooblečenih deklic z venčki na glavi, kako so prvič sprejele Jezusa v svoja nedolžna srca. Kako so bili ganjeni ti ubogi ljudje! Potem smo jim razdelile naše skromne zaloge zdravil, rožnih vencev, svetinjic in podobic, ki nam tako lepo služijo tudi med pogani. Ostale smo še nekaj dni med njimi, medtem pa je

spod neba neprenehoma lilo in lilo. Precej poguma je bilo treba, da smo se vrnile domov, kjer so bili že vsi v skrbah zavoljo nas. Kakšne smo pa tudi prišle!...

Takole, vidite, misijonarimo v tej daljni Indiji Koromandiji. H koncu vas prosim, da bi mi poslali nekaj podob, da bi jih dale v okvir, zlasti podobe presv. Srca Jezusovega, Marije Pomočnice, Brezmadežne, sv. Jožefa in podobne, kakor tudi kakšno podobo na platnu, da bi jo imele za zastavo. V misijonih vse prav pride.

Priporočam se vam v molitev in vas pozdravljam

hvaležno vdana

s. Terezija Medvešček
H. M. P.

Po salezijanskem svetu.

Jugoslavija.

V petek 19. avgusta so odpotovali na novo postojanko v Uroševac trije salezijanci iz Zagreba. Na prošnjo skopljanskega škofa, prevzv. g. Gnidovca, so salezijanci prevzeli ondotno župnijo, poleg katere bodo sčasoma odprli tudi oratorij ali dom za mladino. Uroševac je mestece v Južni Srbiji na spodnjem koncu znamenitega Kosovega polja, kakih 60 km severno od Skoplja. Obširneje bomo o tej novi postojanki jugoslovanskih salezijancev poročali drugič.

Italija — Rim.

Na visoki šoli za vzhodna vprašanja, na tako zvanem Orientalnem institutu, je 27. junija tega leta z uspehom branil svojo doktorsko tezo o pojmovanju sv. zakona na pravoslavnih tleh Jugoslavije slovenski salezijanec g. Matjaž Šaruga iz Beltincev v Slovenski krajini. On je prvi salezijanec, ki je napravil doktorat na Vzhodnem institutu. Novemu doktorju iskreno častitamo!

Italija — Castalgandolfo.

V četrtek 19. maja je doletela don Boskove sinove posebna čast. Naš sobrat, g. dr. Jurij Castellino je pred samim sv. očetom v Castalgandolfu branil svojo doktorsko tezo iz sv. pisma. To se je zgodilo na izrečno željo sv. očeta. Slavnosti se je udeležila cela vrsta slavnih učenjakov in odličnikov, med drugimi jezuitski general p. Ledochovski, monsignor Magjerec, rektor zavoda sv. Hieronima v Rimu, vrhovni predstojnik salezijancev g. Peter Ricaldone in mnogi drugi. Predsedstvo izpitne komisije je prevzel sam sv. oče in s tem pokazal, kako se zanima za sv. pismo. Preden je Castellino prebral svojo tezo, je pokleknil pred papeža in ga prosil blagoslova. „Zelo rad,“ je smehljaje se odgovoril sv. oče, „saj je že od nekdaj v navadi, da se žrtve blagoslove, preden jih darujejo.“ Potem je Castellino razložil svojo tezo o razmerju izraelskih žalostink do babilonskih obrednih pesmi. Ko je zadovoljivo zavrnil tudi vse postavljene težave, je

komisija razglasila, da je z uspehom naredil svoj doktorski izpit. Papež je bil ves čas živahen, dasiprav je skušnja trpela nad dve uri, in je tudi sam posegal v razpravo. Večkrat se je prav ganljivo spomnil sv. Janeza Boska, s katerim je imel srečo, da se je osebno poznal. Na koncu je sv. oče izrazil željo, da bi vsi verniki čim bolj ljubili in spoznavali sv. pismo.

Italija — Turin.

Od 23. junija do 7. julija se je vršil v misijonskem zavodu Rebaudengo 15. generalni kapitelj Salezijanske družbe. Udeležili so se ga vrhovni predstojniki ter inspektorji in delegati vseh 48 salezijanskih inspektorij. Najprej so bile volitve novih udov vrhovnega kapitlja, a niso prinesle nobenih sprememb, izvoljeni so bili kar prejš-

nji. Po volitvah so sledila zborovanja, pri katerih so razpravljali o formaciji osebja in o delovanju v don Boskovem duhu.

Shod duhovnikov — pospeševalcev. Dne 14. julija je zborovalo v Oratoriju, naši materni hiši, nad 500 duhovnikov škofijskih voditeljev in dekurionov (pospeševalcev) salezijanskih sotrudnikov, zbranih z vseh strani Italije. Vodja osrednje KA za vso Italijo je predlagal, naj bi vsak župnik prevzel vodstvo salezijanskih sotrudnikov v svoji župniji. Pri tej priliki je vrhovni predstojnik z veseljem ugotovil, da je število sotrudnikov v Italiji v zadnjem času razveseljivo naraslo, zdaj jih je že nekaj nad 200.000. — Kaj pa pri nas? Ali raste ali pada? Pospeševalci in pospeševalke, pozor!

Turin: Skupina častitljivih duhovnikov, ki so še vsi osebno poznali don Boska.

Nekrščanska, brezverska vzgoja otrok je kriva, da je več kot polovica zločincev, ki so jih lani prišli v Londonu, bilo mladoletnih. In izmed teh zopet nad 40 odstotkov pod 17 leti. — Doma se ni nihče zavzemal, da bi jim zbudil zanimanje za cerkev. Mnogi niso bili v cerkvi že od svojega krsta.

Londonski sodnik za mladoletne.

Iz naših zavodov

Rakovnik

Počitniška kolonija.

Počitniške kolonije so še zadnji čas — da rabim neprimerno primeru — razpasle po deželi kot kuga. Vse kar leze ino gre, vsaj v mestu, hoče uživati srečo počitniških kolonij. Nekateri ob morju, drugi v gorah, tretji kje drugje, kjer se pač da. Pravijo da so se te kolonije razvile šele v zadnjih desetletjih. Torej je to nekaj novega? Kaj še! Don Bosko je poznal in imel take kolonije že pred — 90 leti. Že takoj v začetku svojega dela med zapuščeno mladino je vsake počitnice vzel nekaj desetih predmestnih turinskih otrok s seboj na počitnice v svoj rojstni kraj, kjer so med veselimi mladostnim vriskanjem preživeli nekaj prijaznih tednov. Don Bosko je bil pač modern in je skoraj za celo stoletje prehitel razne modernjake, ki se danes hvalijo s tem in onim...

Tudi pri nas na Slovenskem se salezijanci držimo don Boskovih smeric. Vsako leto pošljemo kar največ fantov na razne počitniške kolonije. Iz mladinskega doma so letos letovali na Blokah, fantje iz Banovinskega deškega vzgajališča na Selu so se za mesec dni preselili v Veržej, naši gg. bogoslovci se sončijo pod Dobrčo na Gorenjskem.

Kaj pa Rakovnik? Tudi Rakovnik je dobil počitniške goste, nad vse drage, saj so naša slovenska kri, sinovi izseljencev, ki se po tujini ubijajo in si služijo trdi kruh.

Prišli so iz Paračina in Čuprije v Srbiji, kjer prebiva nekaj sto slovenskih družin. Nekateri izmed njih so zdaj prvič videli Slovenijo in se je kar niso mogli nagledati, te svoje domovine, tolikokrat od daleč sanjane in ljubljene. Pod vodstvom g. prof. Omahna od Rafaelove družbe in enega naših klerikov so v veselju preživeli ljubljanske tedne. Malo so se učili in veliko zabavali, hodili na izlete,

prepevali in muzicirali. Da ste jih videli, kako so ob večerih navdušeno pihali na orglice in prepevali slovenske narodne! Pa saj ste jih gotovo slišali: v nedeljo 7. avgusta so nastopili v radiu in priredili skupaj z deklicami, ki so letovale v Škofji Loki, lep izseljenski večer. Preden so se poslovili, so še poromali k Materi vseh Slovencev, k Mariji na Brezje, obiskali so Bled, zvonili z zvonom želja — kdo ve, kakšne želje so se jim dvigale iz vernih otroških src k jezerski Mariji? — občudovali so divjo lepoto Vintgarja, kopali so se v Bohinjskem jezeru, hladili so se pri slapu grmeče Savice. Poživljeni na duhu in utrjeni na telesu so se potem vrnili v svojo — tujino, kjer jim marsikateri vrstnik zavida lepo srečo, ki njemu ni bila dana.

Vesela družba naših izseljenčkov iz Paračina in Čuprije v Srbiji.

Kodeljevo.

Svetišče sv. Terezije

Že drugi mesec je kaj živahno v novem svetišču. Delo se nadaljuje z vso naglico. Doslej so zidarji že vso cerkev enkrat ometali in začeli od vrha tudi z drugim finejšim ometom. Barvo mešajo med omet. Vsi vodoravni deli bodo beli, zlasti razni nosilci stropa. Stene bodo imele lepo rumeno barvo.

Spodnji deli sten bodo obloženi skoro dva metra visoko z marmornatimi ploščami.

Leseni strop je že dovršen. Razdeljen je na več sto polj — kaset in v vsaki kaseti je po ena roža. Te rože so v prezbiteriju bele in imajo zlato

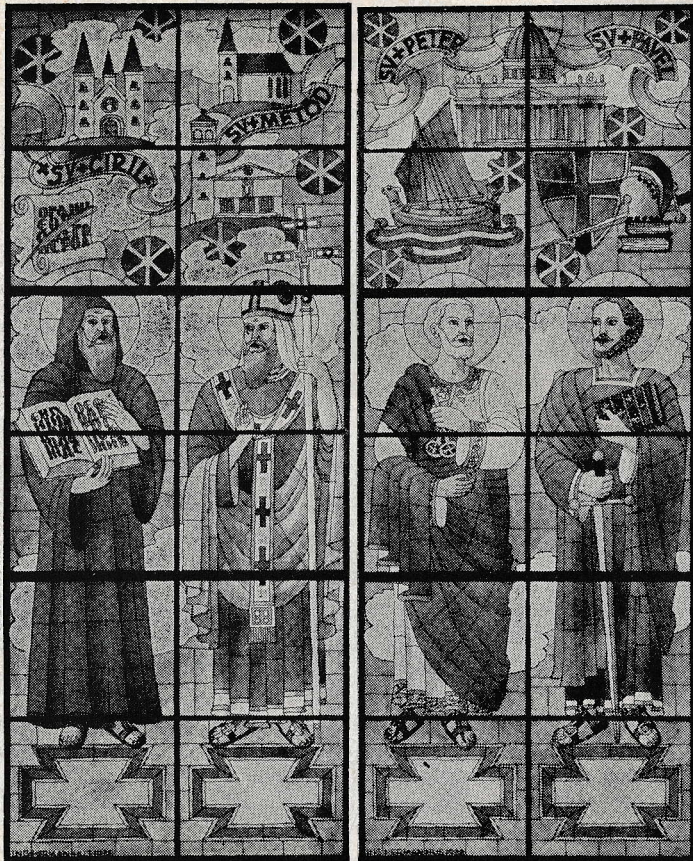
listje, v ladjah so pa rdeče z zelenim listjem.

V zadnjih dveh številkah „Male Cvetke“ je objavljeno že precejšnje število darovalcev, ki so plačali po eno ali tudi po več rož, vendar še ni doslej plačana niti polovica kaset in rož. Kdor hoče imeti v svetišču čudodelne sv. Terezije svojo rožo, naj se kmalu zgłosi, dokler ne bodo vse rože oddane. Vsaka roža s kaseto vred stane 100 din.

Tudi stebri dobivajo svojo obliko. Zdaj jih gladijo drugič. Ko bo to delo dokončano, jim bodo dali še polituro in bodo kakor iz granita. Sama okna so pa še v delu. Izdelana bodo iz najfinejšega stekla. Vseh oken ni bilo mogoče naročiti, ker ni sredstev. Priporočamo dobrim sodrudnikom in so-

trudnicam, da nam sporočijo, če vedo za kakšno premožnejšo osebo, ki bi bila pripravljena, prevzeti stroške za kakšno okno. Zdaj gre predvsem za dve okni s štirimi slikami, ki jih moramo še letos imeti. Te štiri slike bodo predstavljale sv. Petra in Pavla ter sv. Cirila in Metoda. Vsaka posamezna slika bo stala 8500 din. Lahko se združi tudi več darovalcev, da skupno poklonijo sv. Tereziji eno slikano okno.

Ko bo v mesecu oktobru v notranjščini cerkev dovršena, jo bomo blagoslovili in pričeli v njej opravljati božjo službo. Natančnejši čas in potek te slovesnosti bo pravočasno objavljen v „Mali Cvetki“ in po časopisih.

Te dve okni še čakata velikodušnih src.

MILOSTI Marije Pomočnice

Bil sem v hudi zadregi zavoljo bolezní na srcu in živcih. Zdravil sem se pri dveh zdravnikih, a ni vse nič pomagalo. Bolezen se mi je zmeraj povračala. Zelo me je skrbelo, kaj bo z menoj in z družino v tem slabem času, če ne bo ne denarja ne zdravja. Neke nedelje mi je dobra sosedá poslala Salezijanski vestnik. Čim dalje sem ga bral, tem bolj me je zanimalo. Potem pridem na zadnjo stran in berem milosti Marije Pomočnice in sv. Janeza Boska. In to me je tako razveselilo, da so mi prišle kar solze v oči. In sem močno zaupal tudi jaz Mariji Pomočnici in sv. Janezu Bosku, da mi izprosiť ljubega zdravja. Obljubil sem dar 100 din. Z velikim veseljem sem hitro poslal za svete maše in za devetdnevnicó. Pa tudi doma smo opravljali devetdnevnicó in smo prosili Marijo Pomočnico in sv. Janeza Boska, da mi vrmeta ljubo zdravje. Naše prošnje niso bile zastoj. Bili smo uslišani. Zdaj že lahko opravljam bolj lahka dela. Zato prosim še za naprej ljubo Marijo in sv. Janeza Boska, da nas obvarujeta vseh nadlog. Tisočera hvala! Svojo obljubo bom z veseljem izpolnjeval. Po svojih močeh bom daroval za salezijanske misijone. Za naprej postanem salezijanski sotrudnik tudi jaz. — Sv. Jurij v Slov. goricah. *Janez Sabeder.*

Iskrena zahvala Mariji Pomočnici, sv. Ivanu Bosku in Mali Tereziki, ker so izprosili dragi mamići ljubo zdravje in nam jo tako ohranili. Bila je smrtno nevarno bolna. Zdravnik je obupaval, pričakoval je najhujšega. Medtem smo začeli opravljati devetdnevnicó na čast sv. Janezu Bosku. Že peti dan devetdnevnicé se je bolezen zboljšala. Bili smo prepričani, da so naše molitve bile uslišane. — Enako je bilo tudi s hčerko. Imela je nevarno operacijo v grlu. Po priprošnji Marije Pomočnice, sv. Janeza Boska in Male Terezike je srečno prestala in zopet okrevala. Tudi v več drugih težkih zadevah smo bili uslišani. — Vitanje. *Družina Hrustljeva.*

Da spolnim obljubo, se najsrčneje zahvaljujem presv. Srcu Jezusovemu, Mariji Pomočnici, sv. don Bosku in sv. Tereziki za uslišano prošnjo v zelo težkih zadevah in še za mnogo drugih uslišanj. O Marija, sprejmi obljubljeni mali dar iz tujine. — Illinois, U. S. A. *M. B.*

Pretíla nam je velika nesreča. V tej stiski smo se zatekli k Mariji Pomočnici in sv. Janezu Bosku ter obljubili zahvalo v Vestniku. Bili smo uslišani. V zahvalo pošiljamo majhen dar in se še nadalje priporočamo za naklonjenost. — S. A. in B. *Suler.*

Dne 14. marca mi je hudo obolela hčerka za vnetjem možganske mreñe. Po izjavah zdravnikov in po raznih primerih iste bolezní drugod je bilo malo upanja, da bi ozdravela, še manj da bi ozdravela brez vseh posledic. V tej stiski smo se vsi, cela družina, zatekli k Mariji Pomočnici ter dvakrat zaporedoma opravili devetdnevnicó. Obljubila sem tudi, če otrok ozdravi, da ozdravljenje objavim v Salezijanskem vestniku, ker jaz in vsi moji ljudje zares verujemo v to, da brez Marijine pomoči ne bi bila ozdravela. Z veseljem izpolnjujem obljubo in prosim, da se ozdravljenje objavi. — Ljutomer. *Angela Marš.*

Zavoljo hude rane na nogi sem z velikim zaupanjem opravil več devetdnevnic k Mariji Pomočnici in sv. don Bosku ter sem jima obljubil zahvalo v Vestniku, če ozdravim. Bil sem uslišán. Zato s hvaležnim srcem izpolnjujem obljubo. — Ljubljana. *F. Komauer.*

Janez Rupar in sestra *Uršula* sta oba lepo opravljala svoje malo posestvece. Pa je prišla bolezen in sestra je morala od hiše v bolnico. Tri dni zatem pa še brat. Brat je bil v bolnici 30 dni, sestra pa 18, pa sta se oba srečno pozdravila in se vrnila na svoj dom. Zdaj izpolnjujeta obljubo in se Mariji in don Bosku presrečno zahvalujeta. — Žalna.

Marija Pomočnica kristjanov, ponovno si mi pomagala v potrebah in stiskah. To pot pa, ko si me rešila prevelike skrbi, se ti javno presrečno zahvaljujem v Vestniku. — Apače. *M. Želova.*

V težki bolezni sem se zatekla k Mariji Pomočnici ter jo prosila pomoči za zdravje kakor tudi tolažbe v težkih družinskih razmerah. Zdravniki niso upali na zdravje, a dala mi ga je ona, ki je Mati vseh in Tolažnica žalostnih. Bodi tisočkrat zahvaljena! S tem izpolnjujem obljubo. — Ljubljana. *Francka Marinčič.*

V neki zadevi sem se zatekel k Mariji Pomočnici na Rakovniku, sv. Antonu Padovanskemu in sv. Andreju Boboli ter obljubil štirim revnejšim naročiti salezijske knjižice. Bil sem hitro uslišan, za kar se svetim zavetnikom zahvaljujem in izpolnjujem svojo obljubo. — Ljubljana. *J. Segula.*

Tisočera zahvala Mariji Pomočnici na Rakovniku, sv. Janezu Bosku in sv. Tereziki za večkratno uslišanje: za srečen izid pravde, ljubo zdravje nevarno obolelemu edincu. Ker sredstev nisem imela sem z velikim zaupanjem klicala na pomoč njo, ki je zdravje bolnikov in pomoč kristjanov. Z božjo pomočjo se je vse srečno rešilo. — A. B. iz C.

Že dolgo časa dolgujem javno zahvalo svoji ljubi materi Mariji Pomočnici na Rakovniku, sv. Janezu Bosku in Mali Tereziki za večkratno uslišanje. Največjo milost sem dosegla letos od njih. Bila sem hudo bolna na srcu, ležala sem šest mesecev in zdravniki mi niso mogli pomagati. Pomagali pa so mi moji priprošnjiki. Enako se zahvaljuje tudi moja

mama. Pošiljam obljubljeni dar. — Slovenj Gradec. *Frančiška N.*

Mariji Pomočnici, sv. Janezu Bosku in sv. Tereziki se zahvaljujejo še sledeči: Pavla Benedik, Šmarjetna gora, za čudovito pomoč v težki sodnijski razpravi; Šarlah Leopold, Kozje, za izredno pomoč v težki zadevi; Z. M., Zadobrova, za ozdravljenje; N. N., Dolenjsko, da je sin srečno, bogovdano in previden umrl; Zora Skalovnik, Ptuj, za rešitev sestre iz velike nevarnosti; P. N., Sv. Rupert nad Laškimi, za večkratno uslišanje v bolezni in za pomoč v hudi operaciji; M. J., Sevnica, za uslišano prošnjo v važni zadevi; B. F., Vranksko, za ozdravljenje pri živini; K. A., Zaboršt, za hitro zboljšanje želodčne bolezni; Frantar Mana, Cerklje pri Kranju, za prejeto zdravje; Martin in Frančiška Miklavčič, Rajhenburg, za zadobljeno zdravje; Rezman Marija, Šenčur pri Kranju, za popolno ozdravljenje živčnih bolezni; M. M., Zagorje ob Savi, za pomoč pri izpitu in še v več drugih zadevah; M. Ž., Rečica, za milostno uslišanje v važni zadevi; Frančiška Šorn, Brezovica pri Ljubljani, za prejete milosti in zdravje.

Za uslišane prošnje se zahvaljujejo: Časl Ana; Kacin Antonija, Trebnje; Hentak N., Podvinci pri Ptujju; M. P., Celje; Roblek Julka, Ponikve; M. P., Ljubljana; Testen Meta, Loka pri Mengšu.

Izredno milost in uslišanje ter povrnitev zdravja sem prejela na priprošnjo sv. Janeza Boska. Bodi mu tisočera zahvala. Odslej hočem biti vneta sotrudnica za don Boskove naprave. — Rogaška Slatina. *Ana Matanič.*

V OCENO SMO PREJELI.

Albert Bessières: **Pučava bo cvetela.** Roman. Broširan 10 din, vezan 15 din. — V Severni Afriki se dve izbrani duši iščeta v čistem hrepenenju, dokler se ne najdefa v Gospodovem objemu. Pisana sedanost in trpkost arabsko - berberskih navad se prepleta s čudovito lepoto prvih krščanskih stoletij. Knjigo gorko priporočamo.

Joža Lovrenčič: **Legenda o Mariji in pastirici Uršiki.** Groblje. Broš. 6 din, vez. 10 din. — Za štiristoletnico božje poti na Sv. gori pri Gorici (1539 - 1939) je pesnik Joža Lovrenčič napisal v slogu slovenske narodne pesmi legendo, v kateri pripoveduje, kako je nastala ta sloveča božja pot na Skalnici, kakor se je prej Sv. gora imenovala. Priporočamo.

SALEZIJSKI VESTNIK izhaja dvomesečno. Letno stane 10 din (za inozemstvo 16 din). Izdaja: Salezijski inspektorat na Rakovniku v Ljubljani. Tiska sal. tiskarna, Rakovnik - Ljubljana. Predstavnik lastnika in Salezijske tiskarne: Alfonz Pavel. Urednik: Dr. Franc Knific.

Vendar že enkrat

Življenje sv. Janeza Boska dotiskano

Gotovo so bili naročniki prav prijetno presenečeni, ko smo profi koncu avgusta začeli razpošiljati zaključne pole tako zaželenega don Boskovega življenjepisa. Zdaj zares iz vsega srca lahko rečemo: Deo gratias! Hvala Bogu!

Spomladi so minula štiri leta, odkar je začel izhajati don Boskov življenjepis kot priloga Salezijanskega vestnika. Z velikim veseljem ste vsak drugi mesec sprejemali po eno tiskovno polo, jo pazljivo prebirali od vrste do vrste in potem varno spravljali, da bi prišli do celotne knjige. Toda stvar se je vlekla in vlekla.

Vedno pogosteje so se slišali glasovi, kdaj bo življenjepis dokončan. Zavoljo tega smo se kmalu po novem letu odločili, da z natiskom pohitimo. **V letu 1938., ko poteka petdeseto leto od don Boskove smrti, smo rekli, da mora biti njegov življenjepis končan**, da ga za to slovesno priliko lahko poklonimo don Boskovim častilcem. Potrudili smo se in zdaj leži pred nami debela knjiga, 33 tiskovnih pol, 520 strani zanimivega branja v lični umetniški opremi in močni vezavi. Sotrudnikom in sotrudnicam sporočamo, da smo natisnili nekoliko več izvodov, kot pa je naročenih. Kdor bi želel imeti nadaljevanje don Boskovega življenjepisa kljub temu, da nima vseh pol spravljenih, mu radi ustrezemo za majhno plačilo din 5.-

V zalogi imamo tudi še nekaj prejšnjih tiskovnih pol; te vam na zahtevo pošljemo zastonj (plača se le poština), da lahko nadomestite manjkajoče pole. Nimamo pa nič več v zalogi tehle številk: 1., 3., 4., 5., 11., 12.

Tisti, ki žele, da jim mi oskrbimo tudi še vezavo te knjige, naj prineso ali pošljejo vse pole od 1. do 22. v pisarno sotrudstva na Rakovnik.

Oni, ki so nam pole že poslali v vezavo, bodo dobili vezano knjigo šele čez en mesec. Tudi platnice bodo gotove šele v enem mescu.

Kaj pa tisti, ki so kakšne pole don Boskovega življenja zgubili ali pa so prepozno naročili Salezijanski vestnik? Ali naj ti ostanejo brez don Boskovega življenjepisa? Nikakor! Tudi ti še lahko za malenkosten denar dobijo knjigo.

V CELO PLATNO VEZANA KNJIGA STANE 50.- DIN. ZA SALEZIJANSKE SOTRUDNIKE PA LE 40.- DIN.

To je naravnost smešno nizka cena. Nastavili smo jo pa zato tako nizko, ker želimo, da se čim več ljudi seznanijo z don Boskom, njegovim čudovitim življenjem in njegovimi ustanovami.

Zdaj nam ne preostaja drugega, kakor da knjigo marljivo prebiramo in študiramo. To ni dolgočasno in pusto branje, saj je bilo don Boskovo življenje tako zanimivo, njegovo delo tako pestro, nad vsem tem pa je snovala roka božja svoje prečudne načrte.

Sotrudniki in sotrudnice, zdaj pa na delo! Mnogo jih je še, ki don Boska malo ali pa nič ne poznajo. Zdaj imamo njegov življenjepis. Priporočite jim ga in jih pridobite, da si knjigo naročijo. Skušajte čim več knjig spraviti med slovenski narod! Don Bosko je vreden tega truda, vreden pa tudi naše ljubezni!

Vse dopise in naročila pošiljajte na „Vodstvo salezijanskega sotrudstva, Rakovnik, Ljubljana 8“.

V nedeljo, dne 11. septembra 1938. bo

ROMARSKI SHOD NA RAKOVNIKU

kot spomin posvetitve Marijinega svetišča

V soboto, dne 10. septembra, ob 7 zvečer akademija pri lurški kapeli, nato procesija s svečami v svetišče, kjer bo govor, pete litanije in blagoslov.

Ponoči od 11 do 12 molitvena ura s pridigo.

V nedeljo, dne 11. septembra:

Sveto obhajilo se začne deliti ob štirih zjutraj. Svete maše se prično ob 4.

Ob pol 6 sveta maša pred Najsvetejšim, nato govor in darovanje.

Ob pol 9 pridiga in sveta maša z ljudskim petjem.

Ob pol 10 govor, nato slovesna sveta maša.

Po slovesni sveti maši naj se zberejo vsi sotrudniki in prijatelji don Boskovich ustanov v kapelico vernih duš, ki se nahaja spodaj pod cerkvijo. Tu bo važen sestanek.

Popoldne ob pol 4 govor, pete litanije, blagoslov in darovanje.

DUHOVNE VAJE

Sotrudniki in sotrudnice! Zopet vas vabimo, da se udeležite duhovnih vaj v Marijinem svetišču na Rakovniku. V zapnem pogovoru z Jezusom v presvetem Zakramentu se boste okrepili, pri Mariji in don Bosku pa boste našli zgled in pomoč za težke življenjske preizkušnje.

Duhovne vaje se bodo začele v nedeljo dne 11. septembra zvečer in končale v četrtek 15. septembra zjutraj s slovesno svečo mašo in skupnim obhajilom. Vsak večer bo ob 7.15 sv. križev pot ali rožni venec, nato pridiga in blagoslov; vsako jutro ob pol 5 sv. maša, nato pa pridiga.

Priložnost za sveto spoved bo vsako jutro in vsak večer.

Sotrudnikom in sotrudnicam, ki stanujejo izven Ljubljane, preskrbimo stanovanje, ako se pravočasno zglasijo.